

İçindekiler

Önsöz.....	3
Hayatın Fırlattığı Meydan Okumaları Kabul Et	6
Kendine Bak.....	8
Kendini Değiştir.....	10
Devam Et	12
Cesur Ol	14
Bağlanma.....	16
İyi Bak.....	18
Adil Olacaksın.....	20
İnsan Ölmek Üzeredir.....	22

Yol- Kişisel Gelişim www.dmy.info adlı sitedeki yazılardan
derlemedir.

2018 ©Doğuhan Murat Yücel

info at dmy.info dmyucel@gmail.com

Önsöz

Bu yolculukta dışarıdan müdahaleye gerek yok, ama kararsızlığa düştüğümüz, hayata ve kendimiz güvenimizi yitirdiğimiz zamanlar var. Böyle zamanlarda kılavuz olacak öğütlere ihtiyaç duyuyoruz. Çoğu zaman yatıştırıcı etkiye sahip bu ifadeler için "kişisel gelişim" terimi kullanılıyor. Yeni bir terim uydurmaya gerek yok, piyasada yanlış yerlere çekilse de kendini geliştirmek, umut etmek isteyen insanlara yardımlarımız bu başlıkta toplanmaktadır.

Hemen söyleyelim, en güzel yol kendi yoludur. Başkası ne hissettiğini bilemez. Başkası hayallerinin farkında değildir. Başka yerde bulacağın cevaplar hep başkalarının tecrübelerine dayanır. Başkasının tavsiyesi kendi dünya görüşüne uygundur. Yani tavsiye verene uymamızı sağlar. İnsan kendisi bir cevap üretmiyorsa zaten kişisel bir gelişim sürdürmüyor demektir.

Başkası ile birlikte cevap verilir, başkasıyla yürünür, ama başkası bizim yerimize yürüyemez. Başkasının yolundan da aynen gitmemiz mümkün değildir. Yollar aşınmış, karakterler değişmiş, zaman yeni bir ruh getirmiştir. Kendi adımlarımız olmalıdır ki kendi yolculuğumuz olsun. Kendi adımlarınızı atmanız da emir verici üsluptan, baskıcı diktadan, kısıtlamalardan uzak durmanıza bağlıdır. Sizin iyiliğinizi düşünenler kendi adımlarınızı atmanıza teşvik edenlerdir. Doğruyu değil kendi doğrunuzu bulmanızı sağlayanlardır.

Bu ön söz de en önemli tavsiyeye ait olsun. Size doğruları verenler kendi amaçlarına alet edenlerdir. Duyguların ve inançların sömürülmesine gelmeyiniz. Kendiniz düşünmediğiniz sürece başkasının aleti olmaktan öteye

gidemezsiniz. Her zaman soracaksınız, her zaman şüphe edeceksiniz. Hiçbir doğru şüphe edilmekten çekinmez. Şüpheyeye yer yoksa baskı ve yalan vardır. Gülmeye ve sorgulanmaya açık olmayan tarafta durmayınız. Baskı korkuyla birlikte gelir. Korku ile değil sevgi ile bağlanmayı deneyiniz. Ancak korkmadığınız zaman özgür olabilirsiniz.

En doğru söz ve kanun bile zaman ile aşınır. Zaman her şeyi öldürür, eskitir ve geriye kendine faydası olmayan bir iskelet bırakır. Düşünüp kendi sonucunuzu çıkarmıyorsanız en güzel düşünceler bile zararlıdır. Hayat sabit değil, her an kararlarımız ile geleceğimiz değişir. Anlamaların değiştiği bir dünyada sorular bitmez. Her şeyin anlamı sürekli sorgulanmalı, son kullanıma uygun şekilde tekrar söylenmelidir.

Eski dillerin konuşuru kalmadı. Eskinin en doğru sözleri bugün anlamsız. Eskinin bilimi, sanatı şimdi kıymetsiz. İnsan her an düşünüyor ve düşündükçe değiştiriyor.

Hayat kendi başınlık bu evrende. Kendi başına olmak kendi yoluna karar vermek demek. İnsan evrenin düzenine aykırı bir düzensizlik ve düzensizliğini sürdürmekte. Bu tezat her an değişebilen bir gidişatı getirmekte.

Tarih doğrunun ne kadar değişken olduğunu anlatır. Savaşlar doğruların savaşlarıdır. Yazılanlar doğrunun taraflarıdır. Diller farklı bakış açılarıdır. Sadece sorarak ve araştırarak doğrular arasında kendi doğrunu, yani en uygun olanı bulursun. Tüm öğütlere, görüşlere, kelimelere ve bu metne sor. Metni eleştir ve kendi doğrunu bul. Benimle aynı olmanı istemem. Bana ne kadar karşı çıkarsan da kendimi o kadar geliştiririm. Yenilikleri bana da bildir, değişmek isterim. Yanlış olduğumu bilmeliyim,

yanlış yoldan dönmek ve dönek olmak isterim. Hepsine varım, yanlış olmaya hazırım. Anlamak için hayattayım, hayret etmek en büyük uğraşım. Yanlışlığımı keşfetmek en büyük dileğim.

Hayatın Fırlattığı Meydan Okumaları Kabul Et

Şikayetini duyacak kimse yok, kendinden başka. Surat asmanın faydası da görülmemiş. Zararı var, gülme fırsatının kaçırılması. Hayatın zor, biliyoruz. Kimin değil ki? İnsan kendine iş çıkaran değil mi? En mükemmel hayatı zorlamak, en basit mekanizmaları bile karıştırmak ve ulaşılmaz yapmak insanlık demek değil mi?

Hiçbir sorun olmayan bir hayat düşün, açlık ve uykusuzluk da yok. Hiçbir şey yok, sorun olmasın diye. ölüm de olmasa işkence olur o dünya. İnsan uğraşmak ister, canlılar uğraş için hareket eder. Uğraşmadan yaşayan da var. Düşünmeden de hatta. Bir ağaç ve bir kedi olmak mümkün, hatta taş bile. Ama insanız işte, kendi başına, kendi dünyasında, hareket ve hararetle.

Olayımız zorluk, maksadımız daha fazlası. O zaman şikayet etmek de ne? Zaten duymayacak kimse, biz bizyiz uydurma dünyamızda. Haydi felsefeyi boş ver, ama tat almak için hayatta zoru seçmelisin. İş çıkarmalısın. Sana gelen sorunlardan kaçmak ise senin kaybın. Uğraşacak şey yoksa neye yarar bu dünya?

Belki de şikayet ettiğin sorunlar hayatın sana fırlattığı meydan okumalardır. Hani challenge diyorlar ya, farkına varamayacağız Youtube olmasa. Sen eğlen, sen anla, sen yaşa diye. Belki sorunlara gönüllü olmalısın. Rahat yaşamayı değil rahatsızlığı seçmelisin. Bunu seçsen anlayacaksın. Hiçbir şey değiştirmeye gerek yok. Sadece bakış açısı, bir de buradan bakmalısın.

Kabul ettiğinde değişecek acıların. En azından kimsenin ulaşamadığı mutluluk yalanının peşinde koşmayacaksınız. Mutluluk fotoğraflarına aldanmayacaksınız. Herkesin acısını örtmek için mutlu pozunu verdiğini anlayacaksınız. Sadece hayatın senden, gördüklerinden ve görüntülerden ibaret olmadığını fark etmek gerekiyor. Hayatı kabul etmek gerekiyor.

Payına hangi hayat düşerse düşün şikayetçi olacaktın. İnsan başını derde sokmaya meyillidir. Rahatlık yerine rahatsızlık ister. Şikayetlerin kaybolursa başka şikayetleri kendin uyduracaktın. O zaman ne bu debelenme? Kabul edip kendi acılarınla oynamalısın. Başka türlü geçmez bu hayat. Şikayet ettikçe kendine işkence.

Kendine düşen tarafı oynamalı, işini iyi yapmaktan başka bir şeye takılmamalı. Şikayet ederek güzelleşen hayat var mı? Mücadeleye, oyuna odaklanmalı. Başkasından çok kendine bakmalı.

Kendine Bak

Sahnede telaşa düşünlere bir tavsiye, işine bak. Kimse seni izlemiyor, onlar etkinliğe bakıyorlar. Sen de etkinlik için oradasın. Başkasının kostümünden sana ne? Faydası var mı oyun başladıktan sonra? Başkası kötü oynamış, iyi oynamış ne fayda! Seyirci bile ikinci planda. Herkesin amacı oyun, herkesin amacı etkinlik. Sen kendine bak, oyun güzelleşsin.

Birçok unsuru olan bir sistemde kişinin yapması gereken kendi işini iyi yapmaktır. Başkasına bakmak, [başkasına göre yaşamak](#) rolün ihmalidir. İnsan sadece kendini bilebilir, o da baktığı ölçüde. Dışarı her zaman bir tahmindir. Her zaman yanılma payı vardır. Zira büyük filozof Kant'a göre [başka şeyleri anlamamız](#) imkansızdır. Dışarıdan emin olmak kendini kandırma kabiliyeti ölçüsünde mümkündür. Yetiştirildiğiniz çevreye, size verilen gerçeklere mahkumsunuzdur. Hayat sahip olduklarınızla ne yaptığınızdır. Başkasına göre yaşamayı bırakıp kendi rolüne odaklanmak "verilmiş" hayatlarımızda tek çıkar yoldur.

Dışarıya çok bakıyoruz. Dışarıda kimse yok. Hepimiz aynı yolun aynı yolcusuyuz. Kendimizi beğendireceğimiz kimse yok. Kendimizi beğendirmeye gerek yok. Bütünün güzelliğinden daha ön plana geçemeyiz. Siz varsanız bütün için varsınız. Bütün de sizin için var. O zaman ne bu telaş, ne bu övünme-yerinme. Rolüne odaklan sakın bir şekilde, utanma sana "verilen" bu rolde.

Her zaman kendine bakacaksın. o da bakman gerektiği için değil, insan bakmadan duramadığı için. gözlerini bir yere dikmen gerekiyorsa gökyüzüne dik, veyahut nereye bakarsan bak kendini gör. Gör ki mutluluğun dışarıda olmadığını anla.

Elindekine bak, neye sahipsin. Yani kendini keşfet. Herkesin rolü kendine. Sıfatlar ise gelip geçici bu metinde. Performans önemli, görüntü sadece tat katmak için var. Olayı kaçırmadan, etkinliği ihmal etmeden yaşamalı. İyi veya kötü, zengin veya fakir sadece dekor olabilir.

Gariban bir çocuğu oynuyorsan ne güzel. O garibanlığı yüceltmek sahnedeki en görkemli şeydir. Kötülükler içinde doğduysan iyiliklerin yıldız gibi parlayacaktır. Yokluk en ufak varlığın bile zenginlik olmasını sağlayacaktır. Yeter ki kendine bak. Cevaplar dışarıda değil. Sorun da çözüm de sensin. Büyüde, masalda cevap arama cevap sensin. Başkasından medet umma, kendine bakmadıkça. Sorun senin, rol senin ve sen kendinin çaresisin.

Kendini Değiştir

"Dün akıllıydım, dünyayı değiştirmek istedim. Bugün bilgeyim, kendimi değiştiriyorum." demiş [Mevlana](#). Kendimizi değiştirmek dışında bir değişim yoktur. Başkasını değiştirmeye çalışmak hüsrarla sonuçlanır. Herkes kendine göre mükemmeldir. Mükemmel olduğuna inandığı için başkasını değiştirir. Herkes başkasını değiştirmeye çalışınca da kimse değişmez. Herkes birbirinin yanlısıdır. Kapılar değişime kapalıdır, kişi de başkalarını değiştirmek için dışarıdadır.

Kimse kimseyi değiştiremez. Başkasını düzeltemeyiz, zorla güzellik olmaz. Kimse başkasının yanlısını düzeltememiştir, ancak başkasına kendini değiştirme olanağı verilebilir. O da değiştiren kişinin kendine bakmasıyla mümkündür. Sadece örnek olabiliriz, sadece yol gösterebiliriz. O yoldan yürüyecek olan karşıdakidir. Onu zorla yürütürsek yolda devam edemez, bilmediği yolda perişan olur ve yoldan geri dönüp yola düşman bile olabilir.

Kişi zaten en iyisi olduğuna inandığı kişidir. Hayatını bu şekilde sürdürmekte karar kılmıştır. İhtiyaç duysa gerekli değişime ulaşır. Değişime ihtiyaç duymadığı ve mükemmel olduğu için sizin hoşlanmadığınız kişidir. Bu nedenle karşıdakini değiştirme amacıyla yaklaşmamız ona bir saldırıdır. Kendi mükemmel benliğini tehlikede hissedince savunmaya geçer, kapıları kapatır. Değişime açık değildir, değiştirmeler ters teper. Değişime de düşman olur.

Dünyayı değiştirmenin tek yolu vardır, Gandhi'nin dediği gibi, görmek istediğiniz değişim olmak. İnsanları zorlamak yerine örnek olmalı ve kendilerini değiştirmelerine imkan vermelidir. İnsan en çok kendini sever. Kendi keşfederse, kendi değişirse,

yani kendinin olursa sahip çıkar. Başkalarını eleştirmek, şikayet etmek boşuna. Yalnızca örnek vererek değişim sağlayabiliriz. Teori ispatlanmaya mahkumdur, insanlar teorinize değil ispatınıza bakar. Hele ki halk içinde konuşuyorsak teoriye ne vakit ne de dikkat vardır. Yalnız iyi bir örneği, güzel bir hikayeyi herkes dinleyecektir.

Herkesi kafir ilan eden bir halk vardı. Şimdi o halkın yarısı bir şeytani, öbür yarısı başka bir şeytani tutmakta. Eleştirdikleri ülkeler kurtarıcı oldular. Gariban halk ise yıllardır kötülediği batıya gidebilmek için can atmakta. Kafirlerle, düzelmesi gereken yanlış adamlarla yaşamak için her şeyi göze almakta. Batının yanlışlığından bahseden molla şimdilerde Youtube'da, başkasını değiştirmek için verilen fetvalar 280 karaktere sığmıyor.

Devam Et

Devam et, ama unutma. Geldiğin yolu unutmak nice kayıptır. Unutmaya uğraşmak ise enayilik. İnsan hep lazım olanı taşır, unutamiyorsan bunda bir ders vardır. Ya yoldan tekrar geçilecek, ya da ilerleyen yolda işine yarayacaktır. Dersini al, devam et. Bir yerde takılıp yol ile uğraşmak da bilerek yolda kalmaktır. Takılıp kalma, ama anılarla da savaşma. Olan "oldu." Geçmişini değiştiremezsin, ama değiştirmeye uğraşırsan şimdiyi mahvedersin.

Bütün o mağara resimleri, ölü gömme adetleri, burçlar ve fallar ne içindi sanıyorsun? Hayat devam etsin diye, ediyor işte. Pişman olmak değil de ders almak gerekir. Geçmişimizde büyük hazineler vardır. Para hemen tükenir, geçmişten alınan ders ise ömür boyu harcanır. Hayatta ne istiyorsak bu dersler yol gösterir. İnsan hayatın ürünüdür, hayat ne dersler vermiştir, bizi hangi işe hazırlamıştır? Geçmişten derslerimizi çıkardığımızda kendimiz için mükemmel hayata hazırız demektir.

Devam etmek için başka bir şeye ihtiyacın yok. Kabullenmeyi öğreneceksin. Hayat acımasız olabilir, ancak acımasız diye şikayet eden dersini almamış demektir. Çocukluğunu hatırla, hangimiz düştük diye yürümeye küstük? Hangimiz uzanamadık diye hedefleri unuttuk? Vazgeçmemiştik, şimdi çocuk işinden korkuyoruz. Deneyip yanılmasak büyüyemezdik. O zaman da acıyordu. Küçük beden için büyük bir acıydı yürümek. Büyükler için sadece devam etmek kaldı. Nasıl yürüneceğini unutma diye acılar, geçmişin ve derslerinle devam et.

Kapasitemiz sınırlıdır. Şikayetler ve yakınmalar zihnimizi meşgul eder. Başkalarının söyledikleri, başkaları için kaygı, dedikodu ve korku epey yer kaplar. Geride kalan uzun yoldan dersleri özetlersek birkaç cümle edeceğiz. Onunla hafifleyecek ve yolun geri kalanı için de yer açacaksınız. Bir de sabit olmayacaksınız. Arkadaki yol sana en büyük dersi sabit olmaman konusunda verdi. Her zaman seçeneklerin olmalı.

Taş da sabit, ama oradan oraya sürükleniyor. Sabit kalmak, kesin konuşmak, durmak sürüklenmektir. Çıkardığın dersler yanlış olabilir, yeni yanlışlara denk gelebilirsin. Ne kadar sabit kalırsan o kadar yolda kaldın demektir. Değişime ayak uydur, hayat değişim demektir. Yediğin yemek bir ay evvel tarladaydı, şimdi sen oldu. Sen de aleme karışacaksın, bambaşka şekillerde. Sabit kalamazsın, ben en iyisini düşündüm diyemezsin. Devam etmiyorsan en iyiyi bile mahvediyorsun demektir. Devam et, çünkü devam ediyor hayat.

Cesur Ol

Cesur olacaksın. Özellikle de düşünmeye, fark etmeye. Göz ardı etmek, saklanmak, kaçmak geçici bir çözüm getirirse de hayat peşinden gelir. Korku anlık değildir, kişilik meselesidir. Cesur diye dağlarda kurtlarla boğuşmaktan bahsetmiyoruz. O ayrı bir dünya. İnsanın dünyasında boğuşma yok, düşünme var. Cesur olup diğer olasılıkları hesaba katacaksın. Diğer inançları, görüşleri, diğer canlıları hesaba katmaktır savaşımız.

Ölümden ve ayıplanmaktan korkmak da var, ancak faydası yok. Ölüm kaçınılmaz, ayıplayacak birileri de hep olacak. Ezeli gerçek yok oluşturmaz, var olmak sadece bir istisnadır. Neden korkacakmışız? Özellikle de binlerce yıldır nöbetleşe doğruları olan bir türün içinde. Birkaç yıl önce yanlış olan şimdi doğru, şimdiki doğru ise gelecekte yok bile. O kadar geçici, o kadar yanlış ki korkmaya kaybedecek zaman yok.

Ürkek ve sinmiş bir şekilde köşede durmak da var, ancak buna gerek yok. Sadece korkuları kaybedebiliriz. Korktuğunuz şey insan mı, onu boş verin. Bu kadar felsefe ve din insanın ne kadar boş ve zavallı olduğunu anlatır. İnsandan korkanın vay haline, insanı bozmaktan çekinene yazık! En fazla bir bozukluğu bozacaksın. En büyük kötülüğün bir kötülüğü rahatsız etmek olacak. O kadarına değer, karanlığı aydınlatarak rahatsız etmek, düşünmeye değer.

Mücadele karşı tarafı yok etmek için değil kendimizi iyileştirmek için verilir. O yüzden nefsi müdafaa değilse kimseye saldırma. Zarar vererek iyileşemezsin. Başkasını aşağı çekerek de yükselmezsin. Kendini savunuyorsan da hiç çekinme. Beden bizim değil, acı bir haber görünümünde,

kaybedilecek hiçbir şey yok. Ödünç hayatlarımızda korkarak yaşamaktansa borcumuzu ödeyip bedensiz olmak yeğdir.

Korktun mu kaybettin demektir. Mücadele ölünce değil vazgeçince kaybedilir. İnsan tek başına değildir, bu mücadelede hep beraberiz. Birey yalnızca bir hücredir, içinde hapsolmuş. Başkalarını hesaba katmadan hiçbir iş başarılamaz. Cesur olup başkalarını hesaba katmalı, en çok da kendinden zayıflara acımaya cesur olmalı. Zayıfları yenerek hiçbir şey kazanamazsın, sadece kendini küçülmüş olursun.

Savaşlar öldürerek değil karşı tarafı etkisiz hale getirerek kazanılır. Karşı taraf vazgeçtiğinde savaşa bile gerek kalmaz. En büyük silah cesarettir. Yeniliğe ve mücadeleye açık bir tavır hiçbir şey durduramaz. İşten kaçmak, mücadeleden korkmak kitabında olmayacak. Hatta sorunlara gönüllü olacaksın. Bu bir ruh halidir. Ne kadar uğraşırsan o kadar güçlenirsin.

Mücadele sayesinde büyüdü bedeninin, mücadeleyi bırakınca çürür. Her an mücadele halinde organların ve hücrelerin, sen ise bir köşeye sinmiş mücadeleden çekinirsin. Aldığın nefese değmezsin. Yediğin ot bile yedi kat betonun altından başını uzatıyor. Medeniyet safsatası doğanın canına okurken ağaçlar doğanın son kaleleri, sokak hayvanları gerilla, kuşlar kadim hikmetin koruyucularıdır. Sen ise medeniyet dediğin canavara zarar vermekten korkuyorsun.

Bağlanma

Ne diye kendini bağlarsın, devam etmek varken. Bağlanmak, takılmak yoldan olmaktır. Dünyevi şeyler geçicidir, tadıp geçeceksin. Tat sağlıklıdır, hedef olamaz. Lezzet sağlıklı olanı ayırt etmek içindir. Güzellik işarettir bu yolda, anlamadıysan durakla, ama durma. Yolculuk dışındaki bir hedef sadece geç kalmaktır. Maddi şeyler bu yolda sadece ağırlıktır. Tecrübe topla, öğren bu yolda; yüklenme.

Yemek enerjidir, harcamayacaksın yeme. Tat sağlıklıdır, tutku olamaz. Tat ve güzellik bağlanmak için değil, sağlıklı olanı ayırt etmek içindir. Sağlığına zarar veren tat değil intihar olabilir. Zevk peşinde koşma, zevk eksik olduğu için zevktir. Tüm güzellikler farklı ve başka olduğu için hoş gelir. Anı yaşa ve geldiğinde tecrübe etmekle yetin. Yoksa güzelliği de kendini de yok edersin. Amacına hizmet edince sal gitsin. Saplanıp kalmak, tutku uydurmak sadece alıkoyar.

İtici, vahşi dürtüleri önle. Sen düşünebiliyorsun, düşüncesizce hareket etmek zarardır. Şehvet kadim zamanların alışkanlık mirasıdır. Düşünen biri olarak seni yenmesine izin verirsen düşünce yolunu yitirirsin. Dürtülerin kurbanı olursan başka dürtülerle de yok olabilirsin. Vahşi dürtüler için gelmiş olamayız, sevgi ve anlayış sağlamıyorsa takılı kalma. Yoldan olmak neyse de, düşüncesizce yapmak geri gitmektir bir de.

Başkalarına göre yaşamak da kendi mutluluğunu engellemektir. Yolda durup bir şeye baka kalmak, giderken başka bir şeyle uğraşmak kendi yolunu ihmal etmektir. Bağlandığın şeyin esiri olur, önünü göremezsin. Yoldan anlamlar çıkarmak, başkalarından örnek almak da var. Ama kendi yolunu en iyi sen bilirsin. Başkalarıyla beraber

olabilirsin, ama başkası gibi olamazsın. Başkası da senin yolunu bilemez, kendin gitmelisin.

Amaç yolda olmaktır. Para belki hızlı gitmeyi sağlar, ancak hızlı gideceğin son durak da ölümdür. Üstelik para yola dair bile değildir. Uydurulmuş, insanca şeyler geçicidir. İnsanın ilüzyonları bir de hipnoz yaratır ki gerçeğe dönmek imkansızlaşır. Yapay edimlere ne kadar bağlanırsan o kadar saplanırsın. Yola devam etmek için ayak bağı arama. Devam et, zaten kapılacaksın yola.

İyi Bak

İyi gör. Bu kadar basit, bu kadar müsait. Nasıl bakarsan öyle dünya, tercih bakanda. Sen nasılsan öyle hayat. Bakışla var ettiğimiz bir dünyada yaşıyoruz. İnanarak dünyayı değiştiriyoruz, kendimiz için. Bakışımız gerçeğimiz oluyor. Başkasını değiştiremiyoruz belki, ama onun değiştiğine inanarak, gerçeği inancımıza yorarak kişisel bir gerçek üretiyoruz. Güzel bir dünyada yaşamıyoruz, herkes iyi değil, ama tersi de değil. Dünya ve herkes "müsait," şekillendirmek için.

Herkes kendi içinde apayrı bir dünyada yaşar. Herkesin kişisel inançları vardır ki bu inançlarla dış dünya kişi için bambaşka görünür. İnanç ve bakış öyledir ki kesin gerçekler inancı değiştirmez, inanç kesin gerçekleri kendine uydurur. İnanç dinden ibaret değildir, herkesin varsayımları, herkesin kişisel bir tarihi vardır. Beğeniler, tercihler, kişisel mitler ile bir iç dünya yaratılır ve hayata oradan bakılır.

Bakışında bir tarih vardır. Bakış insanın ve insanlığın tarihinden gelir. İnsanlık için iyi olanlar insanlık tarihinin, insan için iyi olan da bireyin ve insanlığın ürünüdür. Genlerimize kadar işleyen yaşantılarımız hoşlandığımız şeyleri etkiler. Yılanlar tüm insanları korkutur, çünkü insanlık tarihinde kötü bir yeri vardır. Baykuşlar için yılan yemektir, sevinç yaratır. Toplumun ürünü olan insan için her şeyin yavrusu tatlıdır, onlara kıyamayız. Ama bir aslan önce yavruyu avlayacaktır. Hedefler ve değerler kişisel tarihe olduğu kadar toplumsal tarihe de bağımlıdır.

Evrensel bir güzel yoktur, iyi de bulunamamıştır. Hayvanla insanın farklı değerleri insanlar arasında da vardır. İnsanlar

arasında daha belirgin olan ise kişisel inançlar ve içinden baktığımız kişisel dünyamızdır. Sadece tarih ve sadece kişi ile bakamayız. Tarihimizde vahşet var, kötülük inanılmaz düzeylerde, bencillik bir sistem halinde. Kişisel bakış da kişiyi avutur, dış gerçekle sınanmadığında hayal kırıklığı yaratır.

Tabi ki yoldakilere dikkat edeceğiz. Yolda kalanlara acıyacağız. Kazalara üzüleceğiz. Kurallara uymayanlara da sinirlenebiliriz. Ama bunlara kafayı takmak, yanlışlıkları hatırlayıp moral bozmak faydasız. Yoldakiler kötü, ama yolun kabahati yok. Yol bir imkan ve manzara da güzel. Moral bozarak da düzelmiyor dünya. İyi bakmalı, iyi görmeli. Baykuş gibi mesela, sevecen mi tehlikeli mi? İkisi de değil, bilge ve temkinli. Kendi dünyasını iyileştirmek için gözlerini açmış gibi. Ne insanlar umurunda ne de yerdeki herhangi biri. Yine de bilgeliğin ve felsefenin temsili.

Sen sana ne sanırsan/ Ayruğa da anı san/ Dört kitabın mânâsı/
Budur eğer var ise **Yunus Emre**

Adil Olacaksın

Adil olmaktan başka şansın yok. Olmazsan o sana gelecek. Denge sağlanacak. Sadece kendini kandırabilirsin, sadece kendi dengeni bozabilirsin, sadece kendine haksızlıktır yaptığın. İnsan ne yaparsa kendine yapar. İnsanlık örneği görmemiz için yeterince büyüktür. İnsanlık ne yaptıysa kendi türüne yapmıştır. Kendisi için doğayı yok etmek bindiği dalı kesmektir. Sahip olduklarını artırmak yoksun olduklarını artırmaktır. İnsan tüketerek yok oluşunu hızlandıran ve bunu da gelişme sayan bir zavallıdır. Adil olmazsan neyi kaçırdığını bile fark etmiyorsun. Ne kadar adil.

Hayat bir bakıştır, nasıl bakarsan öyle yaşarsın. Dengeyi bozdun mu kendin düşersin. Dengesizlik giderilsin diye de bekleyemezsin, kendin bozduğun dengeyi dışarıdan beklersen bir ömür geçer ve doğrulamazsın bile. Bir de dışarı bakıp başkalarının hayatlarına özenme. Sen kendi terazini kuramamışsın, başkasının hayatını mı anlayacaksın? Kimin ne bedel ödediğini kimse bilemez. Her hayat zordur. Tek yapabileceğin kendi huzurunu bozmamaktır.

Kendince düşündüğünde dünya adil bir yerdir. İnsan ne yaparsa kendine yapar. yalnızca hayatın ve "ben" algısının gözden geçirilmesi gerekir. Doğaya tapan medeniyetsiz atalarımızdan aletlere tapan medeni atalarımıza gelene kadar çok yol gittik, ama hiç ilerlemedik. İlerleme diye bir şey yok. Sonunda bize kalan değişim için kendini tüketmiş aciz bir bedendir. Bedenlerimiz yorgun, insanlık bitkin ve hiç olmayan bir yere doğru kendini zorluyor.

Koca devran yasalarla dönüyor. Her nesnenin bir yeri var. İnsanın yeri yok. İnsan yerinde duramıyor. Adaletsizlikten

şikayet edip adaleti yıkıyor. Zeki canlılar ararken en büyük aptallıkları yapıyor. İyilik adına yapılan kötülöklere de "tarih" diyor. Adalet dağıtanlar başkasından alıp dağıtıyor. Sonuçta yok olmak doğanın cinayet mahallindeki insana çok uygun düşünüyor.

Nasıl düşünürsen öyle hayat. Bir gerçek değil de bir müsaitlik. Şekillenmeyi bekleyen bir değişken. Tek yapmamız gereken evrendeki yasalardan bağımsız olmadığımızı hatırlamak. Neden fazla bir şey olsun? Hata olabilir, ancak her sistemde hata vardır ve düzeltilmeyi bekler. Tür ve bütün olarak düşünmeliyiz. Bütün olarak düşündüğümüzde büyük bir adalete doğru koştuğumuz anlaşılır. İnsan tek başına değildir, bunu yolun sonunda anlayacağız.

İnsan Ölmek Üzeredir

Ölmek için buradayız. Öleceğimiz belli, ama ölüm sürpriz. Herkesin öleceği kesin ve herkes de şaşırarak gibi. Hayal kırıklığı olacağı şimdiden belli. İnsan saçma ve karanlık. Saçmalığı örtenlere komik, gözlerini kapatanlara mutlu diyoruz. Gözlerini açamayanlar ölü, gözleri kapatmamak ise mümkün değil.

Yaşamak ölüme direnmektir, kısa bir süre. Kısacık direnişimizde hayatının son anlarını yaşayan biri gibi durumu değerlendiririz. Hayat bir kişinin son anları gibi, ölümlle kıymete biner. Ölüm hayatı anlamlı kılan yegane şeydir. Zaman ile sınırlanmasak hayatı değerlendirmeyiz, yaşamaya hevesli olmazdık. Risk aldığımız için eğleniyoruz. Zorluklar aslında aşmak için fırsattır. Sıkıntı gelişmedir, acı istihbarattır. Sıkıntılar iyiliğimiz içindir, eğer bir amaca yönelikse. Yoksulluk zorda oynamak, kimsesizlik puanları tek başına toplamaktır. Hayatın ölümden kaçınma çabası olduğunu düşündüğümüzde rahatlık boşluk görünümündedir.

Dışarıdan baktığımızda ölüm asıl gerçek gibi görünür. Hayat bir anomali, garipenmesi gereken bir hata gibi. Gelip geçtiğimiz, kaçınılmaz olarak yok olduğumuz bu hayatı vazgeçilmez görmemiz ise bu farklılıktan kaynaklanıyor. Ne kadar farklı veyahut zengin isen ölmek o kadar zorlaşır. Evrenin sizi izlediğiniz düşünüyorsanız güzel poz vermeye devam etmek istersiniz.

Yine de ölümden kaçınırız. Çünkü henüz hiçbirimiz keşfedemedik. Günlük işlerin yürümesi, yaşlılığa kadar hayatın sürmesi için ölümden korkmak gereklidir de. Ölümden korkmamız normaldir, çünkü henüz kimse ölümü tecrübe

etmedi. Sizi meydana getiren bilgi yaşarken aktarıldı. Genlerimiz ölümü bilmiyor. Nitekim bu idrak ile ölümü de sorgulayabiliriz. Bizim insan merkezli bencil var oluşumuzda zincirleme bir reaksiyonu yok oluş şeklinde yanlış değerlendirmemiz söz konusu olabilir.

"Sonunda" ölüm olması hayata bir tür eşitlik ve denge getirmektedir. Zengin, fakir, güçlü, zayıf hepimizi birleştirecek; adalet getirecektir. Ölüm ayrıca her şeyin "geçeceği" işaretidir. Her şeyin bir şekilde dengeye ulaştığını anlatır. Bir yıldız yanar, söner, patlar, ölür; bir evren bir sürü olay yaşar ölene kadar; insan bazen ışık saçar, bazen uzay kadar karanlıktır sonunda bu üçü ve her şey dengeye ulaşır.

[Kişisel gelişim](#) ölümle noktalanmaktadır. Her yazı dizisi gibi bunun da sonlanmasını isteriz. Bütünlük halinde anlam kazanacağını biliriz. Dizinin intiharı veya yarı yolda kesilmesi anlamsızdır. Hayat da böyledir, bütünlük halinde anlaşılabilir. İntiharı veya öldürülmesi saçmadır. Ancak yazılarda anlam görmeyi bıraktığımızda yarıda kalabilir, bu da anlaşılmasından kaynaklanır. İnsan da hayatta anlam göremezse, bütünlüğü fark etmezse ölür. İnsanlık ve canlılık da farkında olmayı bıraktıkça ölür.

İnsan ölmek üzeredir, her zaman. Bunun için hayatı anlamlıdır. Son anlarını yaşayan biri gibi anlamlandırmak ister. Zamanla sınırlanması oyunu keyifli kılar. Sonsuza dek hamle beklemeyi diler miydik? Çoğunluk hiçbir şey yapmadan dururdu ve ortada oyun bile olmazdı. Oyunun her zaman sınırları vardır ve bitti diye üzülsek de amaç oyunun sonunu görmektir. İyi bir yorgunluktan sonra uyumak için köşemize çekiliriz. Oyun sırasında uyumak istemeyiz, ama geç olduğunda uykuyu ne kadar sevdiğimizi hatırlarız.